

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовао комисију: Декан Факултета техничких наука на основу одлуке Наставно научног већа Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, донео је Решење о именовању комисије за оцену и одбрану докторске дисертације број 012-40/751-2025 дана 02.07.2026.		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. др Стеван Милисављевић	Редовни професор	Квалитет, ефективност и логистика, 25.09.2022.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Председник
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. др Раденко Марић	Редовни професор	Маркетинг и трговина, 10.02.2025.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Економски факултет, Суботица		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. др Срђан Вулановић	Редовни професор	Квалитет, ефективност и логистика, 01.02.2025.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. др Славица Митровић Вељковић	Редовни професор	Производни системи, организација и менаџмент, 27.01.2022.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5. др Небојша Бркљач	Ванредни професор	Квалитет, ефективност и логистика, 01.02.2024.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: Стана, Јован, Васић
2. Датум рођења, општина, држава: 26.01.1994., Нови Сад, Србија
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Инжењерски менаџмент, Мастер инжењер менаџмента
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2019, Индустијско инжењерство / Инжењерски менаџмент

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Утицај кључних фактора одрживе производње на перформансе организације

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација кандидаткиње Стане Васић под насловом „Утицај кључних фактора одрживе производње на перформансе организације“ структурирана је кроз осам међусобно повезаних целина. Дисертација обухвата уводна разматрања, теоријске основе истраживања, методологију истраживања, резултате емпиријског истраживања, дискусију резултата, закључна разматрања, литературу и прилоге.

На почетку дисертације налазе се насловна страна и пратећи уводни материјали који обухватају кључну документацијску информацију на српском и енглеском језику, захвалницу, садржај, резиме и апстракт, као и преглед табела, слика и графикона. Основни текст дисертације организован је тако да се најпре представи теоријски и концептуални оквир одрживе производње, затим методолошки приступ и инструмент истраживања, након чега следе резултати емпиријске анализе, њихова дискусија и закључна разматрања.

Дисертација је сачињена на 179 страница и садржи 16 табела, 5 слика, 2 графикона и 2 прилога. Списак коришћене литературе обухвата 117 референци. У прилозима су приказани анкетни упитник коришћен у истраживању и План третмана података.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов докторске дисертације „Утицај кључних фактора одрживе производње на перформансе организације“ јасно је, прецизно и садржински адекватно формулисан. Наслов непосредно упућује на основни предмет истраживања, односно на испитивање односа између мотиватора, баријера за имплементацију одрживе производње, степена њене примене и организационих перформанси. Формулација наслова усклађена је са постављеним циљевима, истраживачким питањима, хипотезама и емпиријским моделом развијеним у дисертацији.

Поглавље 1 - Уводна разматрања

Прво поглавље представља јасно организован и методолошки утемељен увод у истраживачки проблем. Кандидаткиња полази од савремених економских, еколошких, технолошких и друштвених изазова који производне организације усмеравају ка одрживијим моделима пословања. Значај теме образложен је кроз потребу за истовременим постизањем економске ефикасности, рационалнијег коришћења ресурса, смањења негативних утицаја на животну средину и унапређења друштвене одговорности организација. Предмет истраживања формулисан је прецизно и обухвата анализу кључних фактора који обликују имплементацију одрживе производње, као и испитивање њених ефеката на организационе перформансе. Посебна вредност овог дела огледа се у јасном издвајању четири централна конструкта: мотиватора одрживе производње, баријера за њену имплементацију, степена имплементације одрживих производних пракси и организационих перформанси.

Основни и посебни циљеви истраживања логички су изведени из предмета рада, док су истраживачка питања и хипотезе међусобно усклађени и постављени тако да омогуће емпиријску проверу директних и посредничких односа између посматраних конструката. Посебно је значајно што је имплементација одрживе производње постављена као посредничка варијабла, чиме се истраживање не задржава само на испитивању непосредних утицаја, већ настоји да објасни механизам деловања мотиватора и баријера на организационе перформансе. Ток истраживања и структура дисертације представљени су прегледно и логички повезано. Прво поглавље у целини пружа стабилан концептуални и методолошки оквир за развој теоријског и емпиријског дела рада.

Комисија оцењује да су предмет, циљеви, истраживачка питања и хипотезе јасно дефинисани, међусобно усклађени и адекватно повезани са предметом докторске дисертације.

Поглавље 2 - Теоријске основе истраживања

Друго поглавље представља обиман и систематизован теоријски оквир истраживања. Кандидаткиња анализира концепт и значај одрживе производње, њене економске, еколошке и друштвене димензије, као и развој концепта у контексту савремених индустријских трансформација. Посебна пажња посвећена је повезивању одрживе производње са циркуларном економијом, Индустријом 4.0, Индустријом 5.0, паметном производњом и савременим приступима управљању ресурсима. У оквиру теоријског разматрања мотиватора одрживе производње приказани су различити интерни и екстерни подстицаји који организације усмеравају ка примени одрживих пракси. Анализирани су економски, тржишни, регулаторни, еколошки, социјални и квалитативни мотиватори, уз њихово повезивање са конкурентношћу, ефикасношћу и дугорочним пословним резултатима.

Део посвећен баријерама за имплементацију одрживе производње систематизује финансијска, техничко-технолошка, организациона, социјална и институционална ограничења. Посебна вредност овог дела огледа се у томе што баријере нису посматране изоловано, већ као међусобно повезан систем фактора који могу ограничити способност организације да одрживе принципе претвори у конкретну праксу. Имплементација одрживе производње разматрана је кроз стварне оперативне активности, као што су смањење потрошње енергије и материјала, управљање отпадом, рециклажа, поновна употреба ресурса, континуирано унапређење процеса и укључивање

запослених. Организационе перформансе посматране су мултидимензионално, кроз економске, оперативне, еколошке и друштвене исходе. На крају поглавља развијен је теоријски модел односа између конструката, који представља основу за формулисање хипотеза и емпиријско тестирање. Теоријски оквир је заснован на релевантној домаћој и међународној литератури и показује добро познавање савремених научних приступа у области одрживе производње и управљања организационим перформансама.

Комисија оцењује да је теоријски део дисертације добро структуриран, научно заснован и у потпуности усклађен са истраживачким моделом.

Поглавље 3 - Методологија истраживања

Треће поглавље даје детаљан и методолошки јасан приказ истраживачког приступа. Истраживање је засновано на квантитативном, анкетном и пресечном истраживачком дизајну, што је примерено природи постављених истраживачких питања и хипотеза. Посебна пажња посвећена је конструкцији и структури упитника. Мерни инструмент заснован је на претходно развијеним и валидираним скалама, које су прилагођене контексту производних организација. Упитник обухвата опште податке о испитаницима и организацијама, мотиваторе и баријере за имплементацију одрживе производње, степен имплементације одрживих пракси и организационе перформансе. Операционализација конструката извршена је прегледно, уз јасно повезивање теоријских појмова, области мерења, ставки у упитнику и основних извора. За мерење ставова, учесталости примене и компаративне процене перформанси коришћене су одговарајуће петостепене скале.

Узорак је обухватио 301 испитаника из производних организација у Републици Србији, што представља адекватну основу за примену сложенијих статистичких анализа. Поступак прикупљања података, критеријуми укључивања испитаника и начин дистрибуције упитника описани су довољно јасно. Методе анализе података обухватиле су дескриптивну статистику, анализу поузданости, експлоративну факторску анализу, корелациону анализу, мултиваријантну анализу варијансе и моделовање структуралних једначина. Применом SEM приступа омогућено је истовремено тестирање директних и индиректних односа између латентних конструката, као и испитивање посредничке улоге имплементације одрживе производње.

Комисија оцењује да је методологија истраживања адекватно изабрана, јасно образложена и доследно примењена у складу са циљевима дисертације.

Поглавље 4 - Резултати истраживања

Четврто поглавље садржи систематичан приказ резултата емпиријског истраживања. Најпре су представљене основне карактеристике узорка, након чега је извршена провера структурне валидности и поузданости мерних инструмената. Резултати факторске анализе показали су да се мотиватори одрживе производње групишу у две димензије: стратешке мотиваторе и оперативнотржишне мотиваторе. Код баријера су издвојене организационе и финансијске баријере. Имплементација одрживе производње и организационе перформансе задржале су једнофакторску структуру. Добијени резултати показали су задовољавајућу поузданост и валидност мерних инструмената. Дескриптивна статистика и корелациона анализа пружају увид у ниво изражености посматраних конструката и њихову међусобну повезаност. Мотиватори су позитивно повезани са имплементацијом и перформансама, док баријере показују негативне корелације са овим варијаблама. Посебно се издваја снажна позитивна повезаност имплементације одрживе производње са организационим перформансама. Анализом разлика у односу на организационе карактеристике испитано је да ли величина организације, делатност, позиција испитаника и стандарди менаџмента утичу на посматране варијабле. Резултати указују да величина организације није имала статистички значајан ефекат, док су одређене разлике утврђене у односу на позицију испитаника и успостављене системе менаџмента. Централни део поглавља представља тестирање структуралног модела. Резултати су показали да стратешки мотиватори имају најјачи позитиван утицај на имплементацију одрживе производње, док финансијске баријере имају статистички

значајан негативан утицај. Имплементација одрживе производње остварује снажан позитиван ефекат на организационе перформансе. Модел објашњава 68,1% варијансе имплементације и 70,9% варијансе организационих перформанси, што указује на високу објашњавајућу вредност предложеног модела.

Резултати анализе медијације показали су да имплементација одрживе производње посредује у односу између стратешких мотиватора и организационих перформанси, као и у односу између финансијских баријера и организационих перформанси. Код стратешких мотиватора утврђена је делимична медијација, док је код финансијских баријера утврђена потпуна медијација.

Комисија оцењује да су резултати приказани јасно, систематично и методолошки доследно, уз одговарајућу употребу табела, графикана и статистичких показатеља.

Поглавље 5 - Дискусија резултата

Пето поглавље пружа детаљно и критички утемељено тумачење добијених резултата. Налази су разматрани у односу на постављене хипотезе и релевантну научну литературу, чиме је обезбеђена веза између емпиријских резултата и теоријског оквира. Посебна пажња посвећена је различитој улози стратешких и оперативно-тржишних мотиватора. Резултати указују да стратешка оријентација организације, дугорочно планирање, конкурентност, регулаторна усклађеност и брига о запосленима имају већи значај за стварну имплементацију одрживих пракси него непосредни оперативни и тржишни подстицаји. У дискусији баријера истакнута је различита природа финансијских и организационих ограничења. Финансијске баријере пре свега утичу на ниво имплементације, док организационе баријере могу непосредно утицати на организационе перформансе.

Најзначајнији део дискусије односи се на посредничку улогу имплементације одрживе производње. Кандидаткиња аргументовано показује да мотиватори и баријере не делују на организационе перформансе само непосредно, већ и преко степена стварне примене одрживих производних пракси. Овај налаз представља централну научну вредност истраживања. Дискусија је проширена анализом организационог контекста, теоријских импликација и практичног значаја резултата. Теоријске импликације односе се на интеграцију више конструката у јединствен модел и на разликовање директних и посредничких механизма деловања. Практичне импликације пружају смернице менаџменту производних организација за јачање стратешке оријентације, превазилажење финансијских ограничења, укључивање запослених и развој формализованих система управљања.

Комисија оцењује да је дискусија резултата аргументована, логички организована и адекватно повезана са претходним истраживањима.

Поглавље 6 - Закључак

Шесто поглавље синтетизује кључне налазе докторске дисертације и јасно издваја научни и практични допринос истраживања. Закључци су изведени непосредно из резултата емпиријске анализе и усклађени су са постављеним циљевима и хипотезама. Научни допринос огледа се у развоју и емпиријској провери интегралног модела који повезује мотиваторе одрживе производње, баријере за њену имплементацију, степен примене одрживих пракси и организационе перформансе. Посебан допринос представља утврђивање посредничке улоге имплементације, чиме се обезбеђује дубље разумевање механизма кроз које кључни фактори одрживе производње делују на пословне исходе. Практични допринос огледа се у формулисању смерница производним организацијама за јачање стратешких мотиватора, ублажавање финансијских и организационих баријера, систематичнију примену одрживих пракси и унапређење организационих перформанси.

Ограничења истраживања су реално и критички сагледана. Кандидаткиња указује на пресечни карактер истраживања, ослањање на перцепције испитаника и ограничења примене резултата ван анализираних контекста. На основу тога предложени су правци будућих истраживања, који

обухватају лонгитудиналне студије, примену објективних индикатора перформанси, секторска поређења и испитивање додатних медијаторских и модераторских фактора.

Комисија оцењује да закључно поглавље пружа јасну и научно оправдану синтезу резултата и адекватно заокружује целокупно истраживање.

Литература и прилози

Списак литературе обухвата 117 референци и садржи релевантне домаће и међународне изворе из области одрживе производње, организационих перформанси, методологије истраживања и статистичке анализе. Литература је тематски усклађена са предметом дисертације и коришћена је у функцији изградње теоријског оквира, операционализације конструката и тумачења резултата.

У прилозима су приказани анкетни упитник коришћен у истраживању и План третмана података. Прилози доприносе транспарентности истраживачког поступка и омогућавају боље разумевање начина прикупљања, обраде и чувања података.

Општа оцена појединих делова

Комисија закључује да су сви делови докторске дисертације логички повезани, методолошки доследни и усклађени са предметом и циљевима истраживања. Теоријски део пружа адекватну основу за развој истраживачког модела, методологија је примерена постављеним хипотезама, резултати су приказани јасно и систематично, док су дискусија и закључак засновани на добијеним емпиријским налазима. Дисертација у целини представља заокружено научноистраживачко дело у области индустријског инжењерства и инжењерског менаџмента.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

Радови:

1. **Vasić S., Ristić K., Brkljač N., Vidović D., Vulanović S.:** Social and Technological Drivers of Sustainable Manufacturing Performance: A Cognitive-Organizational Perspective, *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*, 2026, Vol. 14, No. 1, pp. 1-10, ISSN 2334-847X, UDK: 338:502.131.1(497.11). (Education & Educational Research 514/763 Impact Factor 2025 = 1,0). **M22**
2. **Vasić S., Orošnjak M., Brkljač N., Vrhovac V., Ristić K.:** Identification of Criteria for Enabling the Adoption of Sustainable Maintenance Practice: An Umbrella Review, *Sustainability*, 2024, Vol. 16, No. 2, ISSN 2071-1050. (Green & Sustainable Science & Technology 66/99 Impact Factor 2024 = 3,6). **M22**
3. **Vasić S., Ivančević T., Vrhovac V., Ristić K., Brkljač N., Dudić B.:** Industry 5.0: humanization and sustainability, 1. International scientific conference: „Challenges of modern economy and society through the prism of green economy and sustainable development“ – CESGED, Novi Sad: Educational and business center for development of human resources, management and sustainable development, Novi Sad, Serbia, 27-30 April, 2023, pp. 518-523, ISBN 978-86-81506-23-3. **M33**

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Истраживање спроведено у оквиру докторске дисертације било је усмерено на испитивање међусобних односа између мотиватора одрживе производње, баријера за њену имплементацију, степена примене одрживих производних пракси и организационих перформанси производних организација. Посебан истраживачки фокус био је усмерен на утврђивање посредничке улоге имплементације одрживе производње, односно на испитивање механизма посредством којег мотиватори и баријере могу утицати на резултате пословања организације.

Емпиријско истраживање спроведено је на узорку од 301 испитаника запосленог у производним организацијама у Републици Србији. Прикупљени подаци анализирани су применом дескриптивне статистике, анализе поузданости, експлораторне факторске анализе, корелационе анализе, мултиваријантне анализе варијансе и моделовања структуралних једначина. Примењени методолошки поступак омогућио је проверу структурне валидности мерних инструмената, анализу директних и индиректних ефеката и тестирање постављених истраживачких хипотеза.

Резултати експлораторне факторске анализе показали су да се мотиватори одрживе производње групишу у две димензије: стратешке мотиваторе и оперативно-тржишне мотиваторе. Стратешки мотиватори обухватају факторе који се односе на дугорочну конкурентност, пословне резултате, усклађеност са законским захтевима и бригу о запосленима, док оперативно-тржишни мотиватори обухватају побољшање квалитета производа, смањење грешака и отпада и одговор на захтеве купаца. Код баријера за имплементацију одрживе производње издвојене су организационе и финансијске баријере. Имплементација одрживе производње и организационе перформансе потврдиле су једнофакторску структуру. Утврђени показатељи поузданости и валидности показали су да мерни инструменти пружају адекватну основу за даље статистичке анализе.

Резултати дескриптивне и корелационе анализе показали су да су мотиватори позитивно повезани са имплементацијом одрживе производње и организационим перформансама, док су организационе и финансијске баријере негативно повезане са наведеним конструктима. Посебно је утврђена изражена позитивна повезаност између имплементације одрживе производње и организационих перформанси, што је указало на значај стварне примене одрживих пракси за остваривање повољнијих пословних исхода.

Анализом структуралног модела утврђено је да стратешки мотиватори имају најснажнији позитиван утицај на имплементацију одрживе производње. Овај резултат показује да организације које одрживост посматрају као део дугорочне стратегије, конкурентског позиционирања и одговорног управљања у већој мери примењују одрживе производне праксе. Насупрот томе, оперативно-тржишни мотиватори нису показали статистички значајан самосталан утицај на имплементацију, што указује да побољшање квалитета, смањење отпада и захтеви купаца, иако значајни, сами по себи нису довољни за покретање системске промене у производним организацијама.

Када је реч о баријерама, финансијске баријере показале су статистички значајан негативан утицај на имплементацију одрживе производње. Високи иницијални трошкови, недостатак расположивих финансијских средстава и неизвесност у погледу исплативости улагања представљају значајна ограничења стварне примене одрживих производних пракси. Организационе баријере нису показале статистички значајан самосталан утицај на имплементацију, али је утврђено да имају негативан директан ефекат на организационе перформансе. То указује да недостатак опреме и знања, отпор променама, сложене процедуре и недовољна институционална подршка могу непосредно ограничити ефикасност и пословне резултате организације.

Један од кључних резултата истраживања јесте утврђен статистички значајан позитиван утицај имплементације одрживе производње на организационе перформансе. Овај налаз потврђује да рационалније управљање енергијом и материјалима, смањење отпада и загађења, рециклажа и поновна употреба ресурса, континуирано унапређење производних процеса и активно укључивање запослених могу допринети већој продуктивности, успешности пословања, бољим условима рада и

повољнијим еколошким резултатима.

Предложени структурни модел објаснио је 68,1% варијансе имплементације одрживе производње и 70,9% варијансе организационих перформанси. Наведени резултати указују на високу објашњавајућу вредност модела и потврђују да одабрани мотиватори, баријере и степен имплементације представљају значајне факторе у објашњавању организационих исхода у производним организацијама.

Резултати анализе посредничких ефеката показали су да имплементација одрживе производње има посредничку улогу у односу између стратешких мотиватора и организационих перформанси. Код овог односа утврђена је делимична медијација, што значи да стратешки мотиватори доприносе организационим перформансама и непосредно и посредством већег степена имплементације одрживих пракси. Истовремено, утврђена је потпуна медијација у односу између финансијских баријера и организационих перформанси. То значи да финансијске баријере не утичу значајно непосредно на перформансе, већ се њихов негативан ефекат остварује тако што ограничавају степен имплементације одрживе производње.

На основу добијених резултата, хипотезе Х1, Х2, Х3 и Х4 делимично су потврђене. Хипотеза Х1 делимично је потврђена јер су обе димензије мотиватора имале позитиван директан утицај на организационе перформансе, али различитог интензитета и са различитим посредничким ефектима. Хипотеза Х2 делимично је потврђена јер су организационе баријере имале статистички значајан негативан директан ефекат на перформансе, док је негативан ефекат финансијских баријера остварен посредно, преко имплементације. Хипотеза Х3 делимично је потврђена јер су стратешки мотиватори позитивно утицали на имплементацију, док утицај оперативно-тржишних мотиватора није био статистички значајан. Хипотеза Х4 делимично је потврђена јер су финансијске баријере имале статистички значајан негативан утицај на имплементацију, док ефекат организационих баријера није био статистички значајан.

Хипотезе Х5, Х6 и Х7 су потврђене. Потврђен је позитиван утицај имплементације одрживе производње на организационе перформансе, као и њена посредничка улога у односу између стратешких мотиватора и перформанси и у односу између финансијских баријера и перформанси. Ови резултати потврђују централну претпоставку дисертације да мотиватори и баријере не делују на резултате пословања само непосредно, већ да њихов утицај у значајној мери зависи од способности организације да одрживе принципе претвори у конкретне и доследно примењене производне праксе.

Додатне анализе показале су да величина организације није имала статистички значајан ефекат на посматране варијабле. Разлике у односу на делатност биле су ограничене и односиле су се првенствено на организационе баријере. Позиција испитаника у организацији показала се значајном у погледу перцепције финансијских баријера, при чему је топ менаџмент ове баријере процењивао као мање изражене у односу на поједине групе запослених на стручним и оперативним позицијама. Организације које имају успостављене системе менаџмента показале су виши ниво имплементације одрживе производње и повољније организационе перформансе у односу на организације без формализованих стандарда.

На основу целокупних резултата може се закључити да имплементација одрживе производње представља централни механизам повезивања кључних фактора одрживости са организационим перформансама. Стратешка оријентација подстиче примену одрживих пракси, док финансијска ограничења ту примену успоравају и умањују. Стварни позитивни ефекти одрживе производње остварују се онда када су њени принципи интегрисани у свакодневне производне процесе, организационе процедуре и систем доношења одлука. Развијени и емпиријски проверени модел тиме пружа научно заснован оквир за разумевање односа између мотиватора, баријера, имплементације и перформанси производних организација.

Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања са закључком да је докторска дисертација оригинално ауторско дело.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Резултати емпиријског истраживања приказани су систематично, прегледно и у логичком редоследу, почев од описа узорка и провере структурне валидности и поузданости мерних инструмената, преко дескриптивне и корелационе анализе, до испитивања разлика између посматраних група и тестирања структуралног модела. Примењени статистички поступци адекватно су одабрани у односу на предмет, циљеве, истраживачка питања и постављене хипотезе. Резултати су представљени уз употребу одговарајућих статистичких показатеља, табела и графичких приказа, што омогућава јасно праћење поступка анализе и разумевање утврђених односа између мотиватора одрживе производње, баријера за њену имплементацију, степена примене одрживих производних пракси и организационих перформанси. Посебно је значајно што су директни и индиректни ефекти приказани одвојено, чиме је омогућено прецизније сагледавање посредничке улоге имплементације одрживе производње. Тумачење резултата засновано је на добијеним емпиријским налазима и спроведено је уз одговарајуће поређење са релевантним резултатима претходних истраживања. Кандидаткиња је јасно разграничила налазе који се односе на директне утицаје од налаза који се односе на посредничке механизме, као и резултате који потврђују постављене хипотезе од оних који их потврђују само делимично. Посебна вредност начина тумачења резултата огледа се у томе што кандидаткиња није остала на нивоу статистичког извештавања, већ је добијене налазе повезала са организационим и управљачким контекстом производних организација. На тај начин објашњен је значај стратешких мотиватора за примену одрживих пракси, ограничавајућа улога финансијских баријера и централни значај имплементације одрживе производње за унапређење организационих перформанси. Резултати су протумачени објективно и критички, без превазилажења могућности које пружају примењени истраживачки дизајн и расположиви подаци. Ограничења истраживања јасно су наведена и узета у обзир приликом формулисања закључака, што додатно доприноси научној утемељености и веродостојности приказаних резултата.

На основу наведеног, Комисија оцењује да су резултати истраживања приказани јасно, прецизно, методолошки доследно и научно аргументовано, као и да је њихово тумачење у потпуности усклађено са предметом, циљевима и хипотезама докторске дисертације.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање. Навести нумеричке податке о резултатима провере оригиналности рада и дати текстуално образложење.

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Докторска дисертација кандидаткиње Стане Васић под насловом „Утицај кључних фактора одрживе производње на перформансе организације“ написана је у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Предмет и циљеви истраживања, теоријски оквир, истраживачка питања, хипотезе, методолошки приступ и емпиријска анализа доследно су развијени у складу са одобреном концепцијом дисертације. Истраживање је обухватило анализу мотиватора одрживе производње, баријера за њену имплементацију, степена примене одрживих производних пракси и организационих перформанси, са посебним освртом на посредничку улогу имплементације одрживе производње. На тај начин, основни истраживачки проблем, постављени циљеви и очекивани научни допринос из пријаве теме реализовани су у оквиру завршене докторске дисертације.

Комисија закључује да је докторска дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Докторска дисертација садржи све битне елементе научноистраживачког рада. У њој су јасно дефинисани предмет и проблем истраживања, основни и посебни циљеви, истраживачка питања и хипотезе. Теоријски део рада пружа адекватну научну основу за развој истраживачког модела, док су методологија, узорак, инструмент истраживања, поступак прикупљања података и примењене методе анализе детаљно и прегледно описани. Резултати истраживања представљени су систематично и поткрепљени одговарајућим статистичким показатељима, табелама и графичким приказима. Добијени налази су критички протумачени и упоређени са релевантним претходним истраживањима. У закључном делу јасно су издвојени научни и практични доприноси, ограничења истраживања и правци будућих истраживања. Дисертација садржи одговарајући списак литературе, анкетни упитник и План третмана података, чиме је обезбеђена транспарентност истраживачког поступка.

Комисија закључује да докторска дисертација садржи све битне елементе неопходне за научно утемељено и методолошки доследно докторско истраживање.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Оригинални научни допринос докторске дисертације огледа се пре свега у развоју и емпиријској провери интегралног модела који истовремено повезује мотиваторе одрживе производње, баријере за њену имплементацију, степен примене одрживих производних пракси и организационе перформансе. Посебан оригинални допринос представља укључивање имплементације одрживе производње као посредничке варијабле, чиме је омогућено испитивање не само директних односа између анализираних конструката већ и механизма посредством којих мотиватори и баријере утичу на организационе перформансе. Резултати су показали постојање делимичне медијације у односу између стратешких мотиватора и организационих перформанси и потпуне медијације у односу између финансијских баријера и организационих перформанси. Оригиналност истраживања огледа се и у емпиријском разликовању стратешких и оперативно-тржишних мотиватора, као и организационих и финансијских баријера, што је омогућило прецизније разумевање различитих путева њиховог деловања на имплементацију и организационе исходе.

Истраживање је спроведено у контексту производних организација у Републици Србији, чиме је обезбеђен нов емпиријски увид у факторе који одређују примену одрживе производње у домаћем привредном окружењу. На тај начин дисертација доприноси проширењу постојећих научних сазнања у области индустријског инжењерства, инжењерског менаџмента, одрживе производње и управљања организационим перформансама.

<p>4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?</p> <p>Дисертација нема битних недостатака који би утицали на резултате истраживања.</p>
<p>5. Образложење резултата провере оригиналности рада (нумерички и наративно):</p> <p>Провером рада на плагијаризам, помоћу програмског пакета iThenticate, утврђен је индекс сличности од 1%, при чему се подударање односи на термилошке и методолошке фразе које се уобичајено користе у области истраживања.</p> <p>Стога комисија констатује да је кандидат адекватно цитирао коришћену литературу и да оригиналност добијених научних резултата није упитна.</p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p> <p>На основу наведеног, комисија предлаже:</p> <p>а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана; б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени); в) да се докторска дисертација одбије.</p>

Место и датум:

1. Стеван, Милисављевић, редовни професор

_____, председник

2. Раденко, Марић, редовни професор

_____, члан

3. Срђан, Вулановић, редовни професор

_____, члан

4. Славица, Митровић Вељковић, редовни професор

_____, члан

5. Небојша, Бркљач, ванредни професор

_____, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.